

zaaknummer 2014-W1209

11 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. N.A. Viellevoye-Geers,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester van het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 juli 2014.

Op 13 augustus 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 21 oktober 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. N.A. Viellevoye-Geers.

Namens het Aartsbisdom Utrecht is verschenen [naam], Hoofd Bureau Officialaat.

2. De klacht

2.1. Het betreft seksueel misbruik, gepleegd door aangeklaagde. Het seksueel misbruik vond plaats in de periode 1955-1960, toen hij als priester incidenteel, dus niet als vaste pastoor of kapelaan, de mis deed in de Parochie [naam] te [plaats] en in de periode 1961-1964, toen hij als docent en [functie] werkzaam was op het Klein Seminarie te [plaats].

In [plaats] vond het seksueel misbruik plaats in de ruimte naast de sacristie. Hier werden de togen en superplies van de misdienaren in een kast opgeborgen.

Klager beschrijft het misbruik als volgt:

“Wanneer aangeklaagde de mis had gedaan meestal aan een zijaltaar was hij er zo snel mee klaar dat er niemand in de sacristie of andere ruimte was. Hij ontdeed zich van de misgewaden in zo’n tempo dat ik niet eens de superplie of toog had uitgedaan. Hij sloot dan de deur naar buiten en pakte je zodanig vast dat je niet los kon komen. Hij ging op de altijd daar aanwezige stoel zitten en klemde je als in een houtgreep tussen zijn benen vast. Dan drukte hij met de knokkels van zijn handen heel fors tegen je boven lijf. Ook kietelde hij je dan. Door die handelingen raakte hij dan in een soort extase liep rood aan en zijn voorhoofd vertoonde zweetpareltjes. Hij kreeg dan een bepaalde lucht om zich heen die ik toen niet kon thuisbrengen. Waarschijnlijk werd hij hierdoor seksueel bevredigd. Daarna liet hij je los. Deed de deur van het slot en kon je vertrekken”.

Op het Klein Seminarie in [plaats] vond het seksueel misbruik plaats op de vaste kamer van aangeklaagde. Hij was toen al vaste docent. Klager kreeg bijles van aangeklaagde. Hij was op die momenten altijd alleen met aangeklaagde en aangeklaagde sloot altijd de deur af. Als je de kamer binnenkwam, was er een groot bureau en aangeklaagde zat dan met zijn rug naar het raam toe. Als de bijles voorbij was, kwam aangeklaagde naast klager zitten en trok hij hem naar zich toe en hield hem geklemd tussen de benen. Hij duwde zich tegen klager aan. Vervolgens werd aangeklaagde rood door inspanning en kreeg hij pareltjes zweet op zijn voorhoofd. Van de handeling ging een seksuele lading uit. Klager werd hard tegen hem aangedrukt en aangeklaagde genoot hier zichtbaar van. Aangeklaagde zei verder niets en nam blijkbaar aan dat het tussen hem en klager zou blijven. Na afloop had hij wel een soort lucht bij zich, die klager niet kon plaatsen.

Het seksueel misbruik in [plaats] op het Klein Seminarie vond geregeld plaats. Als er een schatting gemaakt moet worden, dan ongeveer wekelijks, telkens nadat de bijles had plaatsgevonden.

Het seksueel misbruik in [plaats] stopte in 1960, toen klager naar de ULO te [plaats] ging voor een tussenjaar. Gedurende vijf jaar vond het seksueel misbruik met enige regelmaat plaats, telkens wanneer aangeklaagde in [plaats] de mis deed, hetgeen een paar keer per jaar plaatsvond.

Het seksueel misbruik op het Klein Seminarie in [plaats] stopte toen klager vertrok van het Klein Seminarie na drie jaar Gymnasium eind april 1964.

- 2.2. Wat er gebeurd is, is klager altijd bijgebleven. Het zit altijd in de gedachten van klager. Dit kwam ook doordat twee deuren verder een neef van aangeklaagde woont, waardoor klager er steeds aan herinnerd wordt. Er is veel familie van aangeklaagde die nog in het dorp [plaats]woont. Klager is na zijn opleidingen weer teruggekeerd naar het dorp [plaats].
Er is bij klager groot wantrouwen ontstaan tegen de geestelijken. Zij moeten eerst zijn vertrouwen winnen, voordat hij geestelijken weer kan vertrouwen. Klager is nog steeds praktiserend katholiek en vanaf 1983 collectant in de kerk.
- 2.3. Het verkrijgen van erkenning dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden en dat dit, met name, omdat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden op zo’n jonge leeftijd en zich later, in de pubertijd wederom heeft herhaald. Het misbruik heeft een enorme impact op hem gehad. Het is altijd bij klager gebleven en het heeft hem steeds verdriet gedaan. Hij hoopt met erkenning het gebeurde te kunnen vergeten.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[Naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht heeft de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Gelet op het feit dat de door klager omschreven gebeurtenissen zich in de periode 1955/1956-1960 en in de periode september 1961 tot eind april 1964 – nu 50 jaar geleden – afspeelden, is het niet eenvoudig hieromtrent nadere informatie te vergaren.

Echter gelet op de diverse adviezen tot gegrondverklaring van de Klachtencommissie, welke adviezen allemaal door de aartsbisschop zijn overgenomen en op de bevindingen van de Commissie Deetman, moet geconcludeerd worden dat de door klager omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn.

De door de klager beschreven gebeurtenissen hebben – zoals hij in zijn klaagschrift aangeeft – een behoorlijk impact op zijn leven gehad. Mensen kunnen hun leven lang lijden onder seksueel misbruik, als zij niet ‘geheeld’ worden. Maar om zover te kunnen komen lijken de schulderkenning door de daders en het vragen om vergeving aan het slachtoffer bijna absolute voorwaarden te zijn. Het zal klager duidelijk zijn dat nu aangeklaagde is overleden deze weg van schulderkenning en vragen om vergeving niet meer begaanbaar is.

De Rooms-Katholieke Kerk heeft grote bekommernis met ieder slachtoffer van seksueel misbruik door ambtsdragers van de kerk. Iedere vorm van seksueel misbruik is uitermate verwerpelijk, en mag zeker niet voorkomen in de kerk, dat een voorbeeldfunctie heeft. In zijn homilie tijdens de Eucharistieviering bij gelegenheid van de afsluiting van het Jaar van de Priester op 11 juni 2010 verklaarde – thans emeritus – paus Benedictus XVI: ”We smeken nadrukkelijk om vergiffenis van God en van de slachtoffers, met de belofte al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat een dergelijk misbruik nooit meer zal plaatsvinden.

Bij deze woorden wil het Aartsbisdom zich graag aansluiten en aan klager spijt betuigen en oprechte verontschuldigen aanbieden voor het geen aangeklaagde hem heeft aangedaan.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de gedragingen van aangeklaagde in de onderhavige klacht, moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

- 4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager vanaf 1955 tot april 1964 seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in het klaagschrift is beschreven en tijdens de zitting van de Klachtencommissie is aangevuld. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.
Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de gegrondverklarde klachten in – onder meer – de zaken met zaaknummers 2010-T161 (1), 2011-T289 (1), 2011-T362, 2011-T613, 2014-W1139 (2) en 2014-W1174 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd.
Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt dit naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op november 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.